

Δελτίο Κέντρου Μικρασιατικών Σπουδών

Τόμ. 1 (1977)

Το χρονικό του κέντρου μικρασιατικών σπουδών:
1. Πότε και πώς ιδρύθηκε: Πώς εργάστηκε: Τα επιτεύγματα του

E. A.

doi: [10.12681/deltiokms.183](https://doi.org/10.12681/deltiokms.183)

Copyright © 2015, E. A.

Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

A. E. (1977). Το χρονικό του κέντρου μικρασιατικών σπουδών: 1. Πότε και πώς ιδρύθηκε: Πώς εργάστηκε: Τα επιτεύγματα του. *Δελτίο Κέντρου Μικρασιατικών Σπουδών*, 1, 323–329. <https://doi.org/10.12681/deltiokms.183>

ΤΟ ΧΡΟΝΙΚΟ ΤΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

1. ΠΟΤΕ ΚΑΙ ΠΩΣ ΙΔΡΥΘΗΚΕ. ΠΩΣ ΕΡΓΑΣΤΗΚΕ. ΤΑ ΕΠΙΤΕΓΜΑΤΑ ΤΟΥ*

Τò 1929 ò Γάλλος Hubert Pernot έρχεται στην Έλλάδα και προτείνει στη μουσικολόγο Μέλπω Μερλιέ νά συνεργαστεί μαζί του, για την ήχογράφηση έλληνικών δημοτικών τραγουδιών. Γι' αυτό τò σκοπό δημιουργείται ò «Σύλλογος Δημοτικών Τραγουδιών», για νά υπογράψει τή σχετική σύμβαση με τò Πανεπιστήμιο τού Παρισιού.

Έ Μέλπω Μερλιέ αρχίζει τή μεγάλη φωνογράφηση, πού περιλαμβάνει τήν ήπειρωτική Έλλάδα, τήν Ήπειρο, τήν Κρήτη, τή Μακεδονία, τά νησιά τού Αιγαίου πελάγους, τά Δωδεκάνησα, τή Μικρασία και τή Θράκη.

Έ Μικρασία, πού για τήν ανθρωπότητα στάθηκε ή πρώτη Έλλάδα, όπως λέει χαρακτηριστικά ή Μέλπω Μερλιέ, κινεί τò ιδιαίτερο ενδιαφέρον της. Με τή Μικρασιατική Καταστροφή τού 1922, και τήν Άνταλλαγή τών πληθυσμών, σύμφωνα με τή Συνθήκη τής Λωζάννης, ήρθαν στην Έλλάδα τò 1923 - 1924 ενάμιση εκατομμύριο, περίπου, Έλληνες Μικρασιάτες πρόσφυγες.

Ό μικρασιατικός Έλληνισμός ήταν σχεδόν άγνωστος και στους μορφωμένους ακόμα Έλληνες. Έ Μέλπω Μερλιέ και ò πρώτος συνεργάτης της Δημήτρης Λουκόπουλος άρχισαν ν' αναζητουν πρόσφυγες τραγουδιστές στους προσφυγικούς συνοικισμούς.

Έτσι, τò 1930, χρόνια 8 από τή μικρασιατική Καταστροφή, και 6 χρόνια από τήν Άνταλλαγή τών πληθυσμών, δημιουργείται τò Μουσικό Λαογραφικό Άρχείο. Τò έπιστημονικό αυτό Ίδρυμα είχε σά σκοπό νά μαζέψει κυρίως τραγούδια και μουσική τών προσφύγων τής Θράκης και τής Μικρασίας. Τò πρόγραμμα του δέν προέβλεπε τή συλλογή λαογραφικού υλικού για τή Μικρασία. Μαζί με τά τραγούδια όμως, μάζευε και λίγα λαογραφικά στοιχεία, για τήν πλασίωση τών τραγουδιών. Έτσι, στά μάτια τών έρευνητών, ή Μικρασία αποκαλύπτεται σά μιá χώρα έντελώς άνεξερεύνητη.

Τò 1933, ιδρύεται τò Άρχείο τής Μικρασιατικής Λαογραφίας, πού θά γίνει ένας κλάδος τού Μουσικού Λαογραφικού Άρχείου. Σκοπός τώρα τού θυγατρι-

* Τò χρονικό αυτό στηρίχθηκε σε σχετικές έργασίες Μέλπως και Όκτάβιου Μερλιέ.

κού αυτού ιδρύματος, που θα μετονομαστῆ τὸ 1949 σὲ Κέντρο Μικρασιατικῶν Σπουδῶν, θὰ εἶναι ἡ ἀναβίωση τῆς τελευταίας Ἑλληνικῆς Μικρασίας.

Ὅτι δὲ σκέφτηκε νὰ κάνει τὸ ἐπίσημο κράτος μὲ τὰ ἀνώτερα πνευματικὰ ἰδρύματα, ἐπιστρατεύοντας γεωγράφους, ἱστορικούς, γλωσσολόγους, λαογράφους, μουσικολόγους, γιὰ νὰ περισώσει τὸ λαϊκὸ πολιτισμὸ τῶν Μικρασιατῶν Ἑλλήνων, τὸ πραγματοποιήσε ἡ ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία. Ἦταν ἱστορικὴ ἀναγκαιότητα μιὰ φωτισμένη διάνοια, ὅπως ἡ Ἑλληνίδα Μέλπω Λογοθέτη-Μερλιέ, μὲ τὴ συμπαράσταση τοῦ φιλέλληνα-ἐλληνιστῆ συζύγου της, Ὁκτάβ. Μερλιέ, νὰ ἰδρύσει καὶ νὰ διευθύνει τὸ Κέντρο Μικρασιατικῶν Σπουδῶν.

Στὰ 1949 τὸ Ἴδρυμα ἐπανδρῶνεται μὲ καινούριους συνεργάτες καὶ βρίσκει φιλόξενη στέγη σὲ μιὰ ἀπὸ τὶς πτέρυγες τοῦ νέου κτιρίου τοῦ Γαλλικοῦ Ἰνστιτούτου. Ἀρχίζουν οἱ ἐκδόσεις πού τυπώνονται στὸ τυπογραφεῖο τοῦ Γαλλικοῦ Ἰνστιτούτου.

Μὲ ἐπιστημονικὴ μεθοδικότητα ἀρχίζει ἡ σὲ βάθος ἔρευνα τῆς ζωῆς τοῦ Μικρασιατικοῦ Ἑλληνισμοῦ. Ἡ ἀρχὴ ἔγινε μὲ τὴ μελέτη τῆς βιβλιογραφίας. Ἡ Μικρασία ἔπρεπε νὰ διαιρεθῆ σὲ Ἐπαρχίες, νὰ ὀργανωθῆ, γιὰ νὰ γίνεи δυνατὴ ἡ ἔρευνα. Γιὰ τὶς Ἐπαρχίες τῆς Μικρασίας, κρατήθηκαν τὰ ἀρχαῖα ὀνόματα, σύμφωνα μὲ τὴ Ρωμαϊκὴ Διάρθρωση, ὅπως*:

1. Αἰολίδα, 2. Βιθυνία, 3. Γαλατία, 4. Ἴωνία, 5. Καππαδοκία, 6. Καρία, 7. Κιλικία, 8. Λυδία, 9. Λυκαονία, 10. Λυκία, 11. Μυσία, 12. Παμφυλία, 13. Παφλαγονία, 14. Πισιδία, 15. Πόντος (Παραλιακὸς καὶ Μεσογειακὸς), 16. Φρυγία, 17. Χώρα Πηγῶν καὶ Ἄνω Ροῦ Εὐφράτη Ποταμοῦ, 18. Χώρα Πηγῶν καὶ Ἄνω Ροῦ Τίγρη ποταμοῦ.

Κάθε πάλι Ἐπαρχία διαιρεῖται σὲ Περιφέρειες καὶ Τμήματα, πού εἶναι ἕνας τύπος γεωγραφικῆς ὁμάδας καὶ ἀποτελεῖται ἀπὸ πόλεις, κωμοπόλεις, χωριά.

Τὸ Κ.Μ.Σ. συγκεντρώνει ὑλικὸ ἀπὸ τὴν προφορικὴ παράδοση, γιὰ κάθε Μικρασιατικὸ ἔθιμο, ὁ ὁποῖος εἶχε ἢ ἔλληνες μόνο ἢ ἔλληνες μαζί καὶ Τούρκους κατοίκους, ὡς τὴν Ἐξοδο τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Οἱ συνεργάτες τοῦ Ἰδρύματος πραγματοποιοῦν μεταβάσεις στοὺς προσφυγικὸς συνοικισμοὺς Ἀθήνας - Πειραιᾶ γιὰ συλλογὴ ὑλικοῦ. Γίνονται ἀποστολὲς στὴν ἑλληνικὴ Ἐπαρχία, ὅπου ὑπάρχουν προσφυγικὲς ἐγκαταστάσεις. Ἀλλὰ καὶ τὴ Μικρασία ἐπισκέπτονται συνεργάτες τοῦ Κ.Μ.Σ. γιὰ ἐπιτόπια ἔρευνα τῶν μερῶν ὅπου ἔζησαν ἑλληνικοὶ πληθυσμοί. Τέτοιες ἀποστολὲς ἔγιναν στὴν Καππαδοκία τὸ 1951, 1952, 1959, καὶ στὸν Πόντο τὸ 1963.

Τὸ ὑλικὸ πού συγκεντρώνεται διασταυρῶνεται μὲ ἐνδελέχεια καὶ τεκμηριώνεται ἀπὸ τὴν ὑπάρχουσα βιβλιογραφία. Τὸ τοπογραφικὸ καὶ γεωγραφικὸ μέρος τοῦ ὑλικοῦ, ἐλέγχεται ἀπὸ τὴ Χαρτογραφικὴ Ἑπιτροπία.

* Τηρεῖται ἡ ἀλφαβητικὴ σειρά.

Παράλληλα με τὸ ὕλικὸ τῆς προφορικῆς παράδοσης, ὑπάρχουν στὰ Ἀρχεῖα τοῦ Κ.Μ.Σ. χειρόγραφα γραμμένα γιὰ τὶς μικρὲς τοὺς πατρίδες, πάνω σὲ διάφορα θέματα, ἀπὸ Μικρασιάτες. Οἱ συγγραφεῖς τῶν χειρογράφων προέρχονται ἀπὸ διάφορα κοινωνικά καὶ ἐπαγγελματικά στρώματα. (Ἀγρότες, βοσκοί, ψαράδες, μικροεπαγγελματίες, ἔμποροι, δημόσιοι ὑπάλληλοι, ἐκπαιδευτικοί, ἰερωμένοι).

Τὰ Ἀρχεῖα τοῦ Κ.Μ.Σ. εἶναι ἐμπλουτισμένα με Κοινοτικούς καὶ Ἐκκλησιαστικούς Κώδικες καθὼς καὶ με ἀρχεϊακὰ ἔγγραφα τῶν ἐλληνικῶν Κοινοτήτων στὴ Μικρασία. Πλούσιο εἶναι καὶ τὸ φωτογραφικὸ ὕλικὸ στὴν Φωτογραφοθήκη τοῦ Ἰδρύματος.

Τὰ θέματα ποὺ ἐρευνᾷ τὸ Κ.Μ.Σ. καὶ στηρίζεται στὸ ὕλικὸ τῆς προφορικῆς παράδοσης, κατανέμονται σὲ τρία μέρη, τὰ ἐξῆς:

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

1. Ὄνομα τοῦ οἰκισμοῦ
2. Τούρκικη Διοίκηση
3. Ἐκκλησιαστικὴ Ἐξάρτηση
4. Κάτοικοι
5. Γλώσσα
6. Γεωγραφικὰ Στοιχεῖα
7. Λαξευτὰ
8. Τοπωνύμια
9. Ἐσωτερικὴ μορφή τοῦ χωριοῦ
10. Κοντινοὶ καὶ μακρινοὶ οἰκισμοὶ
11. Σχέσεις καὶ συναλλαγὲς τοῦ οἰκισμοῦ

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ — Στοιχεῖα γιὰ τὶς ἐκφράσεις τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου.

1. Γέννηση
2. Βάπτιση
3. Ἀρραβώνας
4. Γάμος
5. Θάνατος
6. Οἰκογενειακὴ ζωὴ
7. Κοινωνικὴ ζωὴ.

Στοιχεῖα γιὰ τὴ Θρησκευτικὴ Ζωὴ καὶ τὴ Λαϊκὴ Λατρεία.

- I. Θρησκευτικὴ Ζωὴ
  1. Ἄγιοι
  2. Εἰκόνες

3. Ἱερὰ σκευή καὶ ἀντικείμενα
4. Κερί, θυμίαμα
5. Τάματα. Ἀφιερώματα. Πρόσφορο. Προσφορές. Θυσίες.
6. Ἀγιασμοί. Εὐχέλαιο. Ἐξομολόγηση. Θεία Μετάληψη. Ἐγκοιμήσεις. Λιτανείες.
7. Ἀργίες. Νηστεῖες. Προσευχές.
8. Χατζηλίκι

II. Λαϊκὴ Λατρεία

1. Ἐορτολόγιο (5 κύκλοι)
2. Γενικά Λατρευτικά Ἔθιμα.
3. Προλήψεις καὶ δεισδαιμονίες
4. Μαγεία
5. Μαντική

Στοιχεῖα Λαϊκῆς Ἐπιστήμης

1. Ἀστρολογία. Μετεωρολογία
2. Λαϊκὴ Γιατρικὴ

Στοιχεῖα Λαϊκῆς Τέχνης

Μνημεῖα Λόγου: Παροιμίες, Προσευχές, Παραδόσεις καὶ ἄλλα.

Στοιχεῖα Οἰκονομίας

1. Προϊόντα
2. Γεωργία
4. Ἀλιεία. Κυνήγι
5. Οἰκοτεχνία
6. Βιοτεχνία
7. Ἐπαγγέλματα
8. Μεταλλεία
9. Ἐμπόριο
10. Ξενιτιά

— Στοιχεῖα Αὐτοδιοίκησης. Κοινοτικοὶ Ἄρχοντες. Δημογεροντία.

Μουχτάρης. Ἐκκλησιαστικὴ Ἐπιτροπὴ. Σχολικὴ Ἐφορία.

— Στοιχεῖα Λαϊκοῦ Δικαίου.

— Στοιχεῖα γιὰ τὶς σχέσεις Ἑλλήνων καὶ Τούρκων.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

Στοιχεῖα Ἱστορίας

II. Τοπικὴ Ἱστορία

1. Ἰδρυση τοῦ οικισμού. Ἀναδρομὴ στὴν ἴδρυσή του.
2. Ἱστορικὰ Μνημεῖα καὶ Ἐρεῖπια.

3. Προσωπογραφίες
  4. Τοπικοί Δυνάστες
  5. 'Επιδημίες. Θεομηνίες
- II. 'Απὴ χήσεις ἱστορικῶν γεγονότων.
1. Ρωσοτουρκικοί πόλεμοι ('Απὸ τὸ 1806 ὡς τὸ 1878).
  2. 'Ελληνικὴ 'Επανάσταση 1821.
  3. Διάλυση Γενιτσάρων 1826.
  4. Χάττ-ι-Σερῖφ τοῦ Γκιουλχανέ 1839.
  5. Χάττ-ι-Χουμαγιούν 1856.
  6. Σφαγές 'Αρμενίων: 1894, 1896, 1909, 1915 - 1919, 1921.
  7. 'Ελληνοτουρκικός πόλεμος 1897 - 1898.
  8. Τούρκικο Σύνταγμα (Χουριέτ) 1908.
  9. Βαλκανικοί πόλεμοι 1912 - 1913.
  10. Πρῶτος Παγκόσμιος Πόλεμος 1914 - 1918.
  11. Πρῶτος Διωγμὸς Μικρασιατῶν 1914.
  12. 'Εκτοπισμοὶ (1914 - 1916).
  13. 'Αντάρτικο στὸν Πόντο (1915 - 1922).
  14. Μικρασιατικὴ 'Εκστρατεία (1919 - 1922).
  15. 'Εξοδος 1922. 'Ανταλλαγὴ πληθυσμῶν ὡς τὸ 1924.
  16. 'Εγκατάσταση προσφύγων στὴν 'Ελλάδα. Οἱ ἄνθρωποι χωρὶς τὸν τόπο.
  17. 'Ο τόπος χωρὶς τοὺς ἀνθρώπους. Ταξίδια 'Ελλήνων Μικρασιατῶν στὶς παλιές Μικρασιατικὲς τοὺς Πατρίδες.

Τὸ Κέντρο Μικρασιατικῶν Σπουδῶν κάτω ἀπὸ τὴ διεύθυνση πάντοτε τῆς Κυρίας Μέλπως Μερλιέ και τὴν ἄοικνο ἀποστολικὴ προσπάθεια τῶν ἐκάστοτε συνεργατῶν της, παρουσιάζει τὰ ἐξῆς ἐπιτεύγματα:

Στὸ χῶρο τῆς Μικρασίας, πού ὀρίζεται βόρεια ἀπὸ τὸν Εὐξείνιο Πόντο, νότια ἀπὸ τὴ Μεσόγειο, ἀνατολικά ἀπὸ τὸν Εὐφράτη ποταμὸ, καὶ δυτικὰ ἀπὸ τὸ Αἰγαῖο, ἐπεσήμανε 2.150 οἰκισμοὺς (πόλεις, κωμοπόλεις, χωριά) ἀμιγεῖς με "Ελληνες κατοίκους ἢ με "Ελληνες καὶ Τούρκους κατοίκους.

Γιὰ τὴ συλλογὴ 150.000 περίπου σελίδων ὑλικοῦ προφορικῆς παράδοσης, χρησιμοποιήθηκαν 5.300 πληροφορητῆς (ἄντρες καὶ γυναῖκες).

Τὸ Κ.Μ.Σ. με πρωτοβουλία τοῦ 'Οκτάβ. Μερλιέ καὶ τῆ βοήθεια τῶν συνεργατῶν του, ὀργάνωσε τὸ 1974 με μεγάλη ἐπιτυχία παραστατικὴ "Εκθεση στὸ Πνευματικὸ Κέντρο τοῦ Δήμου 'Αθηναίων, γιὰ τὰ ἐπιτεύγματα τοῦ 'Ιδρύματος στὸ διάστημα τῶν σαράντα χρόνων τῆς λειτουργίας του, με συνοδευτικὸ βιβλίο τοῦ 'Οκτάβ. Μερλιέ πού τιτλοφορεῖται α'Ο τελευταῖος 'Ελληνισμὸς τῆς Μικρᾶς 'Ασίας (σελ. 292) με 150 εἰκόνες.

Παραθέτομε κατάλογο ἐκδόσεων τοῦ Κέντρου Μικρασιατικῶν Σπουδῶν:

ΚΑΠΠΑΔΟΚΙΑ

1. Μερλιέ Μέλπωας: Τὸ Ἀρχεῖο τῆς Μικρασιατικῆς Λαογραφίας. 1948
2. Ἀνδριώτη Ν.: Τὸ γλωσσικὸ ἰδίωμα τῶν Φαράσων. 1948
3. † Λουκοπούλου Δ. καὶ Πετροπούλου Δ.: Ἡ λαϊκὴ λατρεία τῶν Φαράσων. 1949
4. Κεσίσογλου Ι.: Τὸ γλωσσικὸ ἰδίωμα τοῦ Οὐλαγάτς. 1951
5. † Λουκοπούλου Δ. καὶ Λουκάτου Δ.: Παροιμίες τῶν Φαράσων. 1951
6. † Loukopoulou D. et Loucatos D.: Proverbes de Farassa (Traduction franç., par Octave Merlier). 1951
7. Μαυροχαλυβίδη Γ. καὶ Κεσίσογλου Ι.: Τὸ γλωσσικὸ ἰδίωμα τῆς Ἀξοῦ. 1960
8. Φωστέρη Δ. καὶ Κεσίσογλου Ι.: Λεξιλόγιο τοῦ Ἀραβανί. 1960
9. Σεφέρη: Τρεῖς μέρες στὰ μοναστήρια τῆς Καππαδοκίας (μὲ 50 εἰκόνες). 1953
10. Sэфères G.: Trois jours dans les églises rupestres de Cappadoce
11. Χατζηνικολάου-Μαράβα Ἄννας: Ὁ Ἅγιος Μάμας (μὲ εἰκόνες). 1953
12. Κωστάκη Θαν.: Ἡ Ἀνακού. Μονογραφία. 1963
13. Costakis Ath.: Grammaire du dialecte d'Anakou. 1964
14. Δ. Πετροπούλου - Ἐ. Ἀνδρέαδη: Ἡ Ἐρησκειτικὴ Ζωὴ στὴν περιφέρεια Ἀκσεραι-Γκέλβερι. Μὲ πρόλογο καὶ γαλλικὴ ἀνάλυση Μέλπωας Merlier καὶ Octave Merlier. 1971. 145 σελ. 77 εἰκόνες καὶ 1 χάρτης
15. Τατάκη Β.: Ἡ συμβολὴ τῆς Καππαδοκίας στὴ χριστιανικὴ σκέψη. 1960

ΙΩΝΙΑ

16. Sakellariou Michel: La Migration grecque en Ionie (en Français) 1958
17. Καρατζᾶ Σταμ.: Σμύρνης Τραγωδίες. Δυὸ ἀνέκδοτα ποιήματα σχετικὰ μὲ ταραχὲς στὴ Σμύρνη (1788, 1810). 1958

ΛΥΚΑΟΝΙΑ

18. Κωστάκη Θαν.: Τὸ γλωσσικὸ ἰδίωμα τῆς Σίλλης-Ἰκονίου. 1968

ΛΥΚΙΑ

19. Μπουγιούκου Καλλιόπης: Παροιμίες τῆς Μάκρης καὶ τοῦ Λιβισιοῦ. 1959
20. Ἀνδριώτη Ν.: Τὸ γλωσσικὸ ἰδίωμα τῆς Μάκρης καὶ τοῦ Λιβισιοῦ. 1959

ΔΙΑΦΟΡΑ

21. Salaville S. et Dalleggio E.: Karamanlidika. Bibliographie analytique d'ouvrages en langue turque imprimés en caractères grecs. Volume 1: 1584 - 1850 (en Français 1958).
22. Merlier Octave: Κατάλογος τῆς Ἐκθέσεως τοῦ Κέντρου Μικρασιατικῶν Σπουδῶν (μὲ 150 εἰκόνες). 1973

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΟΥ ΜΟΥΣΙΚΟΥ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΑΡΧΕΙΟΥ

23. Μερλιέ Μέλπωσ: Τραγούδια τῆς Ρούμελης (1931). 1931
24. Μερλιέ Μέλπωσ: Ἡ Μουσικὴ Λαογραφία στὴν Ἑλλάδα. Δοκίμιο. 1935
25. Merlier Melpo: Le Folklore musical grec. 1935
26. Baud-Bovy S.: Τραγούδια τῶν Δωδεκανήσων. Τόμοι 2. 1935. 1938
27. Baud-Bovy S.: Etudes sur la Chanson cleftique (avec 17 chansons cleftiques transcrites d'après les disques des Archives Musicales de Folklore de Mme Melpo Merlier). 1958
28. Μαζαράκη Δέσποινας: Τὸ κλαρίνο στὴν ἑλληνικὴ δημοτικὴ μουσικὴ. Μελέτη μὲ πολλὰ μουσικὰ παραδείγματα. Εἰσαγωγή (στὰ γαλλικὰ) τοῦ κ. S. Baud-Bovy. 1959
29. Bouvier (Bertrand): Δημοτικὰ τραγούδια ἀπὸ χειρόγραφο τῆς Μονῆς Ἰβήρων. 1960
30. Baud-Bovy S.: Chansons populaires de Crète occidentale, recueillies avec le concours de Aglaïa Ayoutanti et Despina Mazaraki transcrites et publiées avec introduction et notes par — illustrations et transcriptions musicales. Avec un disque. Genève, Edit minkoff, 2972 in 4, 310 p.

E. A.

2. ΤΟ Κ.Μ.Σ. ΙΔΡΥΜΑ
ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

Τὸ Κ.Μ.Σ., στὴ διάρκεια τῆς ἐρευνητικῆς καὶ ἐκδοτικῆς του δραστηριότη-
τας καὶ παρουσίας, δὲν ἔμεινε ἓνα ἴδρυμα δεμένο ἀποκλειστικὰ μὲ τὸ πρόσωπο
τῆς Μ. Μερλιέ, ποὺ τὸ ἐμπνεύστηκε καὶ τὸ θεμελίωσε, ὅπως ἀναφέρεται προη-
γούμενα. Τὸ 1962 πῆρε τὴ μορφή ὀ ρ γ α ν : σ μ ο ὺ Ἰ δ ι ω τ ι κ ο ὺ Δ ι -
κ α ί ο υ. Τὸ γεγονός αὐτὸ συμπίπτει μὲ τὴν ἀποχώρηση τοῦ Ὁκταβίου Μερ-
λιέ ἀπὸ τὴ θέση τοῦ Διευθυντῆ τοῦ Γαλλικοῦ Ἰνστιτούτου Ἀθηνῶν καὶ τὸ
διορισμὸ του ὡς καθηγητῆ τῆς Νεοελληνικῆς Γλώσσας καὶ Φιλολογίας στὸ
Πανεπιστήμιο τοῦ Aix-en-Provence (βλ. καὶ σσ. 18 καὶ 24 τοῦ παρόντος